

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ
БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ

✉ Гр. София, 1606, бул. "Пенчо Славейков" № 15А
☎ +359 (0) 2 915 98 20, ☎ +359 (0) 2 954 95 93, <http://www.bfsa.bg/>

Инструкция

за извършване на дезинсекция на животновъдни обекти и обработка на животните срещу насекоми, провеждани от фермери, срещу син език, заразен нодуларен дерматит и други векторно преносими болести

Синият език по едрите и дребни преживните животни (bluetongue) и заразният нодуларен дерматит (lumpy skin disease) по едрите преживни са вирусни болести, пренасяни основно от насекоми (куликоиди при синия език и куликоиди, мухи, комари и др. при заразният нодуларен дерматит) и кърлежи (при заразен нодуларен дерматит).

Дезинсекционните мерки срещу насекомите са насочени в няколко направления:

- предпазване на животните от нападенията и ухапванията на тези насекоми;
- унищожаване на преимагиналните-ларвални (яйца, ларви и какавиди) стадии на насекомите;
- намаляване на летящата популация насекоми в природата.

Обработката на животните срещу ухапванията от насекоми в природата трябва да започне от самото начало на активния сезон и летеж на тези насекоми и да приключи с прекратяването на летежа. За условията на нашата страна този период на активен летеж започва в началото на май и приключва в края на октомври – началото на ноември.

Най-удобният метод за намаляване числеността на нападащите на пасището насекоми е обработката на животните с инсектициди, тъй като те са най-сигурната примамка за тях.

Най-достъпен и най-широко използван метод за обработка на животните срещу пасищните насекоми (куликоиди, зли мухи, флеботоми, кръвосмучещи мухи от семейство Мусциде) е опръскването под налягане с различни разтвори на репелентни (отблъскващи) и контактни инсектицидни средства. Опръскването на животните се извършва с помощта на различни типове пръскачки (гръбни лозарски и градински), бояджийски помпи, моторни пръскачки и др.

При по-големи ферми (над 10-20 животни) е препоръчително да се използват механизирани пръскачки. Разходната норма за едно едро животно обикновено е 1-1,5 литра, а за дребно 0,5-1 литър. Животните се опръскват до пълно обливане, и то най-вече на местата с по-нежна кожа (достъпни за насекомите – вимето, млечното огледало, корема). За по-добро напръскване животните се вкарват в прокар, подредени едно след друго. Това дава възможност те да бъдат опръсквани свободно от двете страни. При дребните преживни животни (овце и кози) с много добър успех може да бъде използван и метода на изкъпването в противопаразитни вани, но не трябва да се забравя, че той крие сериозни рискове от замърсяване на околната среда.

Опръскванията се провеждат през определен период от време в зависимост от продължителността на действие на използвания препарат, като интервалът между отделните опръсквания варира от 7-10 до 21-28 дни, т.е. от 1 до 3 пъти месечно.

За обработка на животните срещу нападенията на насекоми може да бъде използвано поливане по линията на гърба със системен инсектицид в дози, указани в листовката за употреба (pour-on метод).

Обръщаме Ви внимание, че успоредно с обработката на животните за повишаване ефективността от борбата срещу насекомите трябва да бъдат обработени и помещенията. Последните се провеждат при задължително отсъствие на животните, като се предпазват наличните хранилки и поилки в помещенията от попадане на работния разтвор в тях. Преди повторното вкарване на животните в помещенията, същите трябва да бъдат проветрени за три четири часа.

В дезинсекционната практика срещу мухите в животновъдните ферми най-ефикасни са също химичните методи основаващи се на използването на различни контактни, чревни и фумигантни инсектициди. В това отношение най-ефективни и икономически изгодни са т.н. избирателни обработки с контактни инсектициди на повърхностите намиращи се на пътя за влитане на мухите в помещенията - касите на вратите, рамките на прозорците, както и повърхностите за почивка и нощуване на мухите – огрявани сутрин рано от слънцето външни стени, огради, тавани на помещения и вертикални греди.

За намаляване числеността на мухите и куликоидите във фермите от много голямо значение е обработката на местата (биотопите) за развитието на тези насекоми. Като биотопи във фермите най-често служат торищата, разливите около млекосъбирателните пунктове и местата за водопой на животните. За обработка на биотопите – местата за развитие на насекомите, има разработени и се използват специални ларвицидни препарати. Същите се прилагат под формата на водни разтвори, по метода на напръскването под налягане с помощта на различна дезинсекционна техника. На обработка подлежат пресните (2-3 дневни) торни маси, където принципно се развиват ларвите на куликоидите. Стандартната доза и разходна норма за повечето използвани за тази цел препарати е от 10-15 литра работен разтвор за декар. В зависимост от остатъчното действие на използваните препарати, интервалът между отделните обработки трябва да бъде максимум 20-25 дни. Обработките на местата за развитие на ларвите на насекомите трябва да започне още с първото затопляне на времето, с оглед обхващане на презимувалата генерация ларви и да продължи до есента при спадане на температурата на въздуха до около 5-6⁰ С. Трябва да се знае също, че новоизлюпените мухи и куликоиди преди да започнат да летят се разхождат около биотопите, където лесно могат да бъдат атакувани. В този смисъл особено ефикасни са обработките не само на самите биотопи, но и повърхността около тях в радиус от 30-40 метра.

За предпазване на животните от ухапвания на насекоми през нощта, е необходимо, след прибирането им от паша, те да бъдат настанени в закрити помещения със замрежени врати и прозорци, възпрепятстващи навлизане на насекомите. Напомняме Ви също, че нощната паша през периода на активния летеж и нападения на куликоидите трябва да се избягва.

Уважаеми фермери,

Обработката на животните трябва да се извършва само с разрешени за употреба в нашата страна инсектицидни препарати при стриктно съблюдаване на изискванията за карентни срокове за мляко и месо.

За избор на желан от Вас препарат, в зависимост от целите на обработката, вида и категорията и предназначението на подлежащите на обработка животни, използвайте издадените през 2014 година от БАБХ “Указания за извършване на инсектицидни обработки при ограничаване и ликвидиране на заболяването син език по преживните”.

<http://babh.government.bg/uploads/File/Doc/Health/Blue-tongue/Ukaz~insekticidi.pdf>

Напомняме Ви също, че при работа с инсектицидни средства трябва стриктно да спазвате правилата и предпазните мерки, посочени на листовката за употреба на всеки един от използваните препарати, както и всички предпазни мерки при работа с дезинсекционна техника, използването на лични предпазни средства, мерките за обезвреждане на разливи от инсектициди, на отпадъци и опаковки от използвани препарати, мерките за опазване на околната среда от замърсяване, спазване на изискванията за предотваряване отравянията на пчели и риби, безопасното транспортиране и съхранение на препаратите, противопожарните мерки и мерките за оказване на първа помощ в случай на поглъщане или вдишване изпаренията от инсектициди.

Допълнителна консултация по темата Вие може да получите от обслужващия фермата Ви ветеринарен лекар или официалния ветеринарен лекар за съответната община, както и на <http://www.bfsa.bg/>.

Последна актуализация: 26.06.2015 г.

УВАЖАЕМИ ФЕРМЕРИ,

Българска агенция по безопасност на храните започна планирана ваксинация на възприемчивите животни срещу заболяването **Син език**.

Ваксинацията е превантивна, няма установени огнища на територията на територията на страната !

Ваксинират се всички говеда навършили три месечна възраст, които вече са придобили имунитет срещу заболяването **Заразен нодуларен дерматит** (28 дни след поставяне на ваксината), както и всички овце навършили три месечна възраст.

Ваксината е инактивирана, не съдържа жив вирус и е напълно безвредна за животните !

Ваксината се поставя еднократно при овце, което не изисква повторно инжектиране след 3-4 седмици, предполагащо допълнителен стрес за животните. Дозата на ваксината е 1 мл, без значение на големината на животното. При говеда ваксината се прилага двукратно през 3- 4 седмици. Защитата на ваксинираните животни започва от 3 до 5 седмици след ваксинация. Животните са защитени в продължение на една година. Ваксината може да се използва по време на бременност при овце. При крави може да се използва по време на лактация и бременност.

Няма карентен срок за мляко или месо, добити от ваксинирани животни, т. е. продуктите са годни за консумация веднага след ваксиниране на животните !

В заключение отново подчертаваме, че опитът на всички европейски страни, засегнати от болестта "Син език", показва, че ваксинацията е единствената защита и ако не се ваксинира популацията овце и говеда, икономическите последици от повторна поява на болестта в страната ще бъдат много тежки.

СЪВЕТИ ЗА ЖИВОТНОВЪДИТЕ ЗА ЗАБОЛЯВАНЕТО „СИН ЕЗИК“

Какво представлява заболяването син език по животните?

Синият език (СЕ) е вирусно заболяване по домашните и дивите преживни животни (говеда, овце, кози, биволи, сърни и елени).

Как се предава заболяването син език по животните?

Предава се **само** чрез кръвосмучещи насекоми (куликоиди), които преди това са хапали друго заразено преживно животно.

Не може да се осъществи заразяване с храна, вода и по въздух. Месото, млякото, трупове на умрелите животни и транспортните средства не са фактор за разпространението на болестта син език.

Боледуват ли хората от болестта син език?

Хората не боледуват от син език. Вирусът на болестта син език не може да бъде пренесен при контакт със заразени животни, вълна или при консумация на месо и мляко от заразени животни.

Какви са признаците на заболяването син език?

Болестта се характеризира с треска (повишена температура) и възпаление на лигавиците, копитния венец, сърдечния и скелетните мускули. Езикът е подут (едематизиран), изпълва цялата уста, често с мораво син цвят, от където е и наименованието "син език". Такова развитие на болестта (клинични признаци) най-често се наблюдава при овцете. Говедата и козите рядко боледуват с клиника, като проявлението на клиничните признаци при говедата зависи от силата на вируса, в зависимост от което може и да не се проявят клинични признаци на заболяването, но те са вирусоносители, като вирусът е наличен в кръвта им до 80 дни.

Какви действия да предприема в случай, че открия умряло животно в стопанството или имам съмнение за заболяване?

Незабавно посетете и информирайте по подходящ начин, най-близкият ветеринарен лекар, областна дирекция по безопасност на храните или общинските власти.

Горещите телефони за връзка за получаване на подробна информация по места са достъпни на интернет-страницата на Министерство на земеделието и храните:

http://www.mzh.government.bg/MZH/bg/ShortLinks/cross_compliance/Sinezik.aspx

Тук ще откриете:

- списък на служителите от общински служби по земеделие, които са заети с набиране на информация за болестта „син език“ и дават указания на фермери и стопани какво да правят при установяване на болестта

- списък на областните ветеринарни лекари, които следва да уведомите, за да дойдат на място

- документите, които трябва да се попълнят за получаване на обезщетение.

Какво да направя с трупове на умрелите животни?

На горещите телефони ще получите информация в зависимост от Вашето местоположение.

Не предприемайте самостоятелно загробване на животните!!!

Загробването на трупове е позволено само в труднодостъпните райони и ако капацитетът на транспортните средства на екарисажите не достига, при задължително присъствие на ветеринарен лекар. В тези случаи вместо екарисажна бележка, за да получите обезщетение за умрелите животни, е достатъчно да имате протокол с Ваш подпис, подпис на кмета на населеното място и на официалния ветеринарен лекар.

Какви мерки се предприемат срещу заболяването?

1. Мерки за унищожаване на насекомите: Извършва се дезинсекция (унищожаване на насекомите) чрез напръскване на помещенията, в които се отглеждат животните и местата обитавани от насекомите - вектори (преносители) на болестта син език (оборите, торищата и местата около поилките).

2. Мерки за предпазване на животните от ухапвания от насекоми:

- Обработка на животните чрез прилагане на системни инсектициди.

- Възприемчивите животни не се извеждат на паша в часовете от 19.00 до 08.00 часа, когато е активния летеж на куликоидите;

3. Лечение на болните животни.

Животните с проявени клинични признаци се отделят в закрити помещения, обработени срещу насекоми и **НЕ** се третират с инсектицидни препарати, тъй като това може да се влоши състоянието им.

Прилагат се нестероидни противовъзпалителни средства, широкоспектърни антибиотици. При необходимост се прилага и общо укрепваща терапия – по преценка на лекуващия ветеринарен лекар

Практически съвети за извършване на обработка на помещения, животни и биотопи на преносителя на болестта син език, както и съвети за лечение на болните животни са налични на интернет-страницата на Българска агенция по безопасност на храните:

http://www.babh.government.bg/bg/news&article_id=1430.html